

Teknisiä merkintöjä: YMPEL
(KOKEEN TUNNISTE)

Sivu: 1 (14)
Nimi:

Nimi: _____

Henkilötunnus: _____

Hakukohteen nimi: Päähaku, ympäristö- ja elintarviketalouden kandidiohjelma

Kokeen päivämäärä ja aika: Valintakoe 23.5.2018 klo 09.00–13.00

Kirjoita henkilö- ja yhteystietosi tekstaamalla.

Kirjoita nimesi latinalaisilla kirjaimilla (abcd...), älä esimerkiksi kyrillisillä kirjaimilla (абгд...).

Jos sinulla ei ole suomalaista henkilötunnusta, kirjoita sen asemesta syntymäaikasi.

Kirjoita henkilötiedot kaikille sivuille.

Sukunimi	
Kaikki etunimet	
Henkilötunnus	
Sähköpostiosoite	
Puhelinnumero	

Tarkista sivunumeroiden avulla, että olet saanut kaikki sivut.

Kirjoita alla olevaan laatikkoon nimikirjoituksesi merkinä siitä, että olet tarkistanut edellä mainitut asiat.

Nimikirjoitus	
---------------	--

Jos haluat, että tehtäviin kirjoittamasi vastaukset arvostellaan, jätä alla oleva laatikko tyhjäksi.

Jos haluat, että tehtäviin kirjoittamiasi vastauksia ei arvostella, kirjoita alla olevaan laatikkoon teksti "*Haluan, että vastauksiani ei arvostella*". Tässä tapauksessa saat vastauksistasi nolla pistettä.

Arvostelusta luopuminen	
-------------------------	--

Teknisiä merkintöjä: YMPEL
(KOKEEN TUNNISTE)

Sivu: 2 (14)
Nimi:

Nimi: _____

Henkilötunnus: _____

wvc

Teknisiä merkintöjä: YMPEL
(KOKEEN TUNNISTE)

Sivu: 3 (14)
Nimi:

Nimi: _____

Henkilötunnus: _____

Lue huolellisesti kaikki ohjeet läpi

- Tarkista, että saamassasi koenipussa on kansilehden ja ohjesivujen (sivut 1–4) lisäksi:
 - kysymys- ja vastausosio (sivut 5–14)
 - yksi ruutupaperiarkki omia muistiinpanoja varten (konseptipaperi)
- Tehtävien vastaukset kirjoitetaan kysymys- ja vastausosioon.
- Tarkista, että olet kirjoittanut nimesi ja henkilötunnuksesi kaikkiin vastauslomakkeisiin.
- Vastaa tehtäviin ytimekkäästi ja koekirjallisuuden mukaisesti. Ole huolellinen, että vastaat kuhunkin tehtävään oikean aineiston perusteella.
- Kirjoita vastauksesi
 - suomeksi. Muilla kielillä kirjoitettuja vastauksia ei huomioida arvostelussa.
 - Kirjoita kukin vastaus sille varattuun tilaan. Arvostelija ei huomioi merkintöjä, jotka ovat vastaukselle varatun tilan ulkopuolella.
 - lyijykynällä ja selvällä käsialalla. Arvostelija tulkitsee tulkinnanvaraiset merkinnät vähiten pisteitä tuottavan vaihtoehdon mukaisesti.
- Voit luonnostella vastauksiasi ruutupaperille. Ruutupaperille tekemiäsi merkintöjä ei huomioida arvostelussa. Olet saanut yhden arkin ruutupaperia. Voit tarvittaessa pyytää lisää ruutupaperia valvojalta.
- Pidä koemateriaalisi niin, että lähelläsi istuvat hakijat eivät pysty katsomaan vastauksiasi ja merkintöjasi.

Pisteyttäminen

Valintakoe pisteytetään asteikolla 0–60. Osa-/tehtäväkohtaiset pisteet on ilmoitettu osan/tehtävän kohdalla.

Jos haluat valvojan huomion

Jos haluat valvojan huomion, niin nosta kätesi. Valvoja tulee luoksesi. Kerro asiasi valvojalle hiljaisella äänellä.

Jos haluat käydä vessassa

Voit käydä vessassa valvojan saattamana. Valvoja saattaa vessaan vain yhden kokelaan kerrallaan.

Useimpien koesalien läheisyydessä on vain kaksijakoisen sukupuolijärjestelmän mukaisia vessoja. Tämän vuoksi sinua vessaan saattavan valvojan on oltava miespuolinen, jos haluat käydä miehille tarkoitetussa vessassa, ja naispuolinen, jos haluat käydä naisille tarkoitetussa vessassa.

Jos haluat käydä vessassa, toimi seuraavasti:

1. Tarkista, että koesalissa on vähintään kaksi valvojaa ja että vähintään yksi valvojista on sellainen, joka voi saattaa sinut vessaan. Jos nämä ehdot eivät täyty, odota, että tilanne muuttuu.
2. Käännä esiin tämän kansilehti- ja ohjesivunipun sivu 2, jossa on isolla fontilla merkintä WC, ja nosta sitten nippu pystyyn teksti itsestäsi poispäin siten, että valvoja huomaa sinut ja tulee luoksesi. Odota kärsivällisesti. Valvoja ei välttämättä voi saattaa sinua vessaan heti. Valvoja ei myöskään välttämättä vie kokelaita vessaan samassa järjestyksessä, jossa kokelaat ilmoittivat tarpeestaan käydä vessassa.
3. Kun valvoja antaa sinulle merkin, kerää koepaperisi konseptiarkin sisälle ja jätä nippu pöydälle ja seuraa valvojaa vessaan.

Kun aiot palauttaa koepaperit

Kun aiot palauttaa koepaperit, järjestä paperit konseptiarkin sisälle samaan järjestykseen, jossa paperit sait.

Kun lähdet palauttamaan koepapereita, ota mukaasi kaikki tavarat, jotka olet istumapaikalle vienyt, jotta sinun ei tarvitsisi palata noutamaan kyseisiä tavaroita.

Palauta kaikki saamasi koepaperit, myös suttupaperit, salin etuosassa olevalle valvojalle.

Palauta kaikki paperit, vaikket olisikaan tehnyt joitakin tehtäviä tai mitään tehtäviä. Todista henkilöllisyytesi, kun palautat paperit. Muista koepaperinipun kansilehden allekirjoitus. Kokeen valvoja merkitsee kokeeseen osallistumisen ja koepapereiden palautuksen osallistujalistaan. Tarvittaessa saat kokeen valvojalta erillisen todistuksen valintakokeeseen osallistumisesta.

Teknisiä merkintöjä: YMPEL
(KOKEEN TUNNISTE)

Sivu: 8 (14)
Nimi:

Nimi: _____

Henkilötunnus: _____

Tehtävä 1.4

- a) Kuvaa lyhyesti, mitä käsitteellä tuottavuus (productivity) tarkoitetaan. (1 p.)
- b) Mainitse neljä toimenpidettä, joilla tuottavuutta voidaan parantaa. (4 p.)
- c) Mainitse esimerkki tunnusluvusta, jonka avulla mitataan tuottavuutta. (1 p.)

Kirjoita vastauksesi viivoille. Vain viivoille kirjoitettu teksti huomioidaan arvostelussa.

a) _____

b) _____

c) _____

Ympäristö- ja elintarviketalouden valintakokeen mallivastaukset 2018

OSA 1: Tehtäviä liiketaloustieteestä (0–30 pistettä)

Tehtävä 1.1

Erilaiset analyysit ovat tärkeä osa yrityksen perustamisvaiheen suunnittelua. Yksi keskeinen analyysien osa on yrityksen toimintaympäristö. Valintakoekirjan mukaan toimintaympäristö saattaa poiketa eri maanosissa ja maissa ja siinä kuvataan erilaisia toimintaympäristöön liittyviä tekijöitä.

Kuvaa kuutta erilaista toimintaympäristöön liittyvää tekijää valintakoekirjan mukaisesti ja kuvaa lyhyesti kullekin tekijälle tyypillisiä ominaisuuksia. (6 p.)

Vastaus: sivu 44–49 (Toimintaympäristön analyysit liikeidean arvioinnissa). Sivulla 44 on mainittu 7 erilaista tekijää, joista siis 6 otetaan huomioon vastauksessa.

Pisteytys: oikein nimetty ryhmä 0,5 p. Oikein nimetyt ominaisuudet 0,5 p.

Mallivastaus:

- Taloudelliset, poliittiset ja lainsäädännölliset tekijät; kuvaus s. 45. Taloudellisen ympäristön keskeinen tekijä on kokonaisostovoima. Toimintaympäristön taloudelliset tekijät viittaavat myös työvoima-, raaka-aine- ja lopputuotemarkkinoiden kehittyneisyyteen ja infrastruktuuriin. Lainsäädännön muutokset voivat luoda tilanteen, jossa ihmiset joutuvat uusien valintojen eteen. Myös muuttuvat arvot voivat aiheuttaa muutoksia. Ympäristö säätelee yrittäjän toimintamahdollisuuksia myös politiikkatoimenpiteiden avulla.
- Teknologiset tekijät; kuvaus s. 46. Toimintaympäristön teknologinen taso ja infrastruktuuri säätelevät toiminnan reunaehdoja. Liikeideaa hiottaessa teknologiset tekijät toimivat joko mahdollistajina tai idean toteutumisen esteenä.
- Kilpailulliset tekijät; kuvaus s. 45. Liikeidean arvioinnissa keskitytään ensisijaisesti kilpailijoiden ja oman aseman vertailuun. Kilpailijat tulisi tuntea mahdollisimman hyvin. Kilpailun säännökset voivat muuttua jollakin aloilla useinkin.
- Sosiaaliset ja kulttuuritekijät; Kuvaus s. 47. Sisältävät sekä konkreettisia, että vaikeammin havaittavia pehmeitä tekijöitä. Sosiaalisia tekijöitä ovat väestöön liittyvät asiat, kuten esimerkiksi ikärakenne, tulostaso jne. Kulttuuritekijöitä ovat esim. uskonto, kulttuurille tyypilliset perusarvot ja uskomukset, sekä tavat ja tottumukset.
- Globalisaatio tai globaali toimintaympäristö; kuvaus s. 48. Globaalitalous kykenee periaatteessa toimimaan yhtenä yksikkönä reaaliajassa maapallonlaajuisesti. Markkinoiden laajentuminen merkitsee sekä uusia potentiaalisia asiakkaita, että kilpailun lisääntymistä. Globaalisuus ei ole suoraviivaisesti maantieteellistä vaan pikemminkin ajattelu- ja toimintatapa. Kysymys on ennen kaikkea kyvystä kohdata uusia kulttuureja.
- Eettiset ja ekologiset tekijät; kuvaus s. 48. Asiakkaat vaativat yritysten toiminnalta myös eettistä ja ekologista kestävyyttä. Asiakkaat edellyttävät, että yritykset näyttävät sosiaalisen vastuunsa myös tuotemerkeissään. Yritykset myös miettivät entistä tarkemmin, mitä yhteiskunnallisia asioita ne tukevat tai jättävät tukematta. Yritykset joutuvat myös miettimään tarkasti toimintansa ekologisia vaikutuksia.
- Trendit ja megatrendit; kuvaus s. 48–49. Trendien ja megatrendien analysoinnilla yritykset pyrkivät lisäämään tietoisuuttaan esimerkiksi kulutuksesta, käytännöistä tai ympäristön tilasta, jotta ne osaisivat

varautua paremmin muutoksiin. Trendi on jonkin ilmiön historiallinen jatkumo tästä hetkestä eteenpäin. Jos ilmiö sisältää globaalin tason vaikutuksia ja se muodostuu useista samaan suuntaan kehittyvistä trendeistä, kyseessä on megatrendi.

Tehtävä 1.2

Verkostorakenteita voidaan ryhmitellä esimerkiksi yhteistyön luonteen ja rakenteen mukaan. Mainitse neljä tämän jaottelun mukaista verkostomallia ja anna esimerkki jokaisen verkostomallin hyödyntäjästä. (6 p)

Vastaus: sivu 184

Pisteytys: jokainen verkostomalli 1 p. sekä siihen liittyvä esimerkki puoli pistettä 0,5 p.

Mallivastaus:

Verkostorakenteita voidaan jaotella yhteistyön perinteisyyden sekä rakenteiden pysyvyyden mukaan. Näin syntyy neljä erilaista verkostomallia. Perinteistä toimintamallia hyödyntävät verkostot voivat olla luonteeltaan joko pysyviä verkosto-organisaatioita (1p), kuten auto- tai vaatetusteollisuudessa (0,5p), tai aikaan sidottuja ja tilannekohtaisia dynaamisia verkosto-organisaatioita (1p) kuten teollisuuteen tai rakentamiseen liittyvät kokonaistoimitusprojektit tai rock-yhtyeen maailmankiertue (0,5p). Tietotekniikan mahdollisuuksiin perustuvia toimintamalleja hyödyntävät verkostot voivat niin ikään olla pysyviä virtuaaliorganisaatioita (1p), kuten matkailualan paikanvarausverkostot (0,5p), tai dynaamisia virtuaaliorganisaatioita (1p) kuten ohjelmistoyhtiöverkostot tai mainostoimistojen, niiden asiakkaiden ja yhteistyökumppanien verkostot (0,5p)

Tehtävä 1.3

Kuvaa Kaplanin ja Nortonin kehittämän tasapainotetun mittariston (Balanced Scorecard, BSC)

- a) käyttötarkoitus (2 p.)
- b) suoritustason arvioinnin näkökulmat (4 p.)

Vastaus: sivut 284–286

Pisteytys: käyttötarkoitus 2 p. sekä kukin suoritustason arvioinnin näkökulma 1 p.

Mallivastaus:

Käyttötarkoitus: (2 p.)

Balanced Scorecard on yritystoiminnan kokonaisvaltaisen johtamisen ja seuraamisen väline. Se auttaa yrityksiä kokoamaan kilpailukyvyn kannalta keskeisten osa-alueiden suoritustasoa kuvaavat mittarit. Mittaristoon kootaan mittarit, joiden tilaa halutaan seurata pitkäjänteisesti ja riittävän tiheästi. Mittariston ulottuvuudet liittyvät toisiinsa kiinteästi. Eri organisaatiotasolle kehitetään omat mittarit. Mittaristoa käytetään strategian toiminnallistamiseen. Strategia muunnetaan operatiiviseksi toiminnaksi määrittelemällä eri näkökulmien kannalta päämäärät, tavoitteet, mittarit ja toimenpiteet. Tasapainotetun mittariston avulla tarkkaillaan menestymisen edellytysten kehittymistä.

Suoritustason arvioinnin näkökulmat:

- Taloudellinen näkökulma (miten taloudelliset tavoitteet saavutetaan) (1 p.)
- Asiakasnäkökulma (miten asiakkaan odotukset kyetään täyttämään) (1 p.)

- Prosessinäkökulma (miten prosessit organisoidaan ja miten ne sujuvat) (1 p.)
- Oppimisen ja kehittymisen näkökulma (miten prosesseja kehitetään) (1 p.)

Tehtävä 1.4

- a) Kuvaa lyhyesti, mitä käsitteellä tuottavuus (productivity) tarkoitetaan. (1 p.)
- b) Mainitse neljä toimenpidettä, joilla tuottavuutta voidaan parantaa. (4 p.)
- c) Mainitse esimerkki tunnusluvusta, jonka avulla mitataan tuottavuutta. (1 p.)

Vastaus: sivut 312–314

Pisteytys: pisteytys kysymyksen mukaisesti.

Mallivastaus:

- a) Tuottavuus on tulosten (tuotosten) summa jaettuna panosten summalla. (1 p.)
- b) Tuottavuutta voidaan parantaa, kun:
 - samoilla panoksilla lisätään tuotantomääriä (1 p.)
 - samoilla panoksilla kehitetään tuote tai palvelu pidemmälle eli nostetaan jalostusastetta (1 p.)
 - tuotetta kohden käytetään vähemmän panoksia kuin aikaisemmin (1 p.)
 - käytetään edullisempia panoksia kuin aiemmin (1 p.)
- c) Tuotannon määrä suhteutetaan tuotannontekijöiden käyttöön. Esim. tunnusluku, jossa tuotannon määrä jaetaan tehdyillä työtunneilla tai työntekijöiden määrällä tai tuotannon määrä jaetaan konetunneilla, materiaalin käytöllä tai energian käytöllä. Kirjassa esimerkkinä myyntitulot myyjää kohden. Esimerkin voi keksiä itse. (1 p.)

Tehtävä 1.5

Kansainvälistymiseen liittyvät yrityksen kasvustrategiat (Aaker 1995) valintakoeikirjan mukaan. Mainitse kukin strategia ja määrittele se lyhyesti.

Vastaus: sivut 131–132

Pisteytys: Jokaisesta oikein selitetystä (selitetty riittävän laajasti ja niin, että merkitys ei oleellisesti muutu) kasvustrategiasta max. 2 p. Oikeasta nimeämisestä ilman määrittelyä 1 p.

Mallivastaus:

Kansainvälistymiseen liittyvät kasvustrategiat ovat Aakerin (1995) mukaan markkinoiden kehittäminen, integratiiviset strategiat sekä diversifiointi. Markkinoiden kehittäminen tarkoittaa yrityksen maantieteellistä laajentumista tai uusiin kohdesegmentteihin tähtäämistä. Integratiiviset strategiat tarkoittavat esimerkiksi yritysostoja tai yhteistoimintajärjestelyitä joko jalostusketjussa edeltävien tai seuraavien yritysten kanssa. Diversifiointi tarkoittaa toiminnan ulottamista uusille markkinoille, toimialoille ja tuotteisiin.

Osa 2: Tehtäviä kansantaloustieteestä (0–30 pistettä)

Tehtävä 2.1

Mitkä tekijät vaikuttavat tietyn hyödykkeen kysytyyn määrään? (6 pistettä)

Vastaus: sivu 40

Mallivastaus ja pisteytys:

- kuluttajan tarpeiden rakenne (1,5 p.)
- hyödykkeen oma hinta (1,5 p.)
- muiden hyödykkeiden hinnat (1,5 p.)
- kuluttajan tulot (1,5 p.)

Tehtävä 2.2

Mitä tarkoittaa hintadiskriminointi ja milloin se on mahdollista? (6 p.).

Vastaus: sivu 85

Mallivastaus ja pisteytys:

- tuotteen myynti eri hintaan eri asiakkaille (3 p.)
- kun yritys voi segmentoida markkinat maksuhalukkuudeltaan ja kyvyltään erilaisiin ryhmiin (1,5 p.)
- halvemmalla saavat asiakkaat eivät pysty välittämään tuotetta enemmän maksaville (1,5 p.)

Tehtävä 2.3

Keskuspankin tehtävät (6 p.).

Vastaus: s. 190–191

Mallivastaus ja pisteytys:

- setelipankki (2 p.)
- pankkien pankki (2 p.)
- valtion pankki (2 p.)

Tehtävä 2.4

Selitä mitä ovat kiinteiden valuuttakurssien järjestelmä ja kelluvien valuuttakurssien järjestelmä (6 p.).

Vastaus: s. 233

Mallivastaus ja pisteytys:

- keskuspankki kattaa ulkomaanvaluutan kysynnän ja tarjonnan eron (3 p.)
- eri valuuttojen kysyntä ja tarjonta määräävät valuuttakurssin (3 p.)

Tehtävä 2.5

Määrittele yrityksen rajatulo sekä yrityksen rajatuotos (6 p.).

Vastaus: s. 70, 82

Mallivastaus ja pisteytys:

- kuvaa miten kokonaistulo muuttuu, kun tuotannon määrä muuttuu yhden yksikön (3 p.)
- kuinka paljon tuotos muuttuu, kun panosta muutetaan yhden yksikön verran (3 p.)